

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

15 ani de la semnarea
Tratatului de prietenie,
colaborare și asistență mutuală
dintre R. P. R. și U. R. S. S.

SEMNEAZĂ:

EUGEN BARBU ● AURA BUZESCU ● BORIS
CARAGEA ● ALEXANDRU CODESCU ● ARTA
FLORESCU ● M. GHELMEGEANU ● Acad. A.
KREINDLER ● Acad. Șt. S. NICOLAU ● Acad.
G. VRĂNCEANU

(pag. 2-3)

Manualul vieții

de Mihai Novicov

(pag. 5)

Enigmele planetei Pământ

Ce vîrstă
are sălașul
nostru ?

de L. Kernilov
și L. Sișina

(pag. 6-7)

ANUL XIX

5

(933)

1 februarie 1968

12 PAGINI, 1 LEU

„Săritorul cosmic” Valeri Brumel la începutul unei noi cariere: cea de cap de familie. Iată-l în ziua căsătoriei, alături de soția sa, gimnasta Marina Larionova

Pe baza deplinei egalități

de Prof. univ. M. GHELMERGEANU

Tratatul de la 4 februarie 1948 a fost primul act diplomatic încheiat de țara noastră cu o mare putere în condiții de deplină egalitate, de respectare a intereselor reciproce. Și, într-adevăr, anii care au trecut de atunci au fost caracterizați printr-o continuă dezvoltare a schimburilor economice, reciproc avantajoase, prin largi schimburi prietenești de documentație tehnică, de specialiști și de experiență în multe domenii de construcție economică care au contribuit la înflorirea economiei ambelor țări. În același timp, s-au dezvoltat furtunos și relațiile științifice, culturale, artistice.

Incheiat în acord cu principiile Cartei O.N.U. Tratatul de la 4 fe-

bruarie 1948 reprezintă de asemenea o barieră puternică împotriva instigărilor la un nou război mondial, confirmând hotărârea popoarelor noastre de a-și aduce aportul la asigurarea păcii mondiale.

Aplicarea Tratatului în anii care au urmat încheierii lui, ca și a celorlalte tratate încheiate între țările frățești și între acestea și Uniunea Sovietică, a demonstrat o dată mai mult uriașa însemnată a relațiilor de tip nou care s-au statornicit între țările socialiste, a înfruirii pe care o exercită sistemul mondial socialist în promovarea ideilor păcii, democrației și socialismului.

Ne leagă o mare prietenie

de ALEXANDRU CODESCU

Erou al Muncii Socialiste

Alături de întregul nostru popor, colectivul de muncă de la uzinele „Grivița Roșie” își manifestă sincera dragoste și prieture față de poporul sovietic, față de încercatul lui conducător, Partidul Comunist.

Ne amintim și astăzi cu o deosebită bucurie de vizita făcută la „Grivița Roșie” de delegația de partid și guvernamentală a Uniunii Sovietice în frunte cu tovarășul N. S. Hrușciov, de marele interes arătat pentru munca și viața noastră de fiecare zi. De asemenea întreprinderea noastră a fost vizitată și de numeroase alte delegații sovietice și între noi și oamenii sovietici s-au înfiripat strânse legături de prietenie. Cu unii dintre acești prieteni, de pildă, cu tovarășii de la De-

poul de locomotive din Moscova continuăm și acum să purtăm corespondență, păreri pe care le schimbăm reciproc prin scrisori ajutându-ne mult în muncă.

Acum, când popoarele noastre sărbătoresc 15 ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală noi, muncitorii, tehnicienii și inginerii uzinei „Grivița Roșie” salutăm cu sinceră bucurie acest eveniment și ne angajăm să luptăm cu toate puterile noastre pentru desăvârșirea construcției socialismului în patria noastră, pentru întărirea legăturilor de prietenie cu Uniunea Sovietică, pentru menținerea și consolidarea păcii în întreaga lume.

Un aport la progresul științei

de Acad. Șt. S. NICOLAU

Legăturile tot mai strinse de-a lungul acestor ani dintre instituțiile științifice ca și dintre savanții celor două țări prietene au prilejuit o mai bună cunoaștere reciprocă a realizărilor dobândite, participarea comună la dezbaterile unor importante probleme privind dezvoltarea științei socialiste, consemnarea cu satisfacție a importanțelor progrese științifice realizate de ambele țări.

Valoroasele realizări ale științei sovietice în cele mai diverse domenii sunt apreciate de oamenii noștri de știință, care le consideră un prețios sprijin în activitatea lor. De același prestigiu și interes se bucură și știința românească în Uniunea Sovietică. Datorită colaborării, astăzi devenită tradițională, între Academia R.P.R. și Academia de Științe a U.R.S.S. și concretizată prin schimburi reciproce de cercetători, prin contacte directe între specialiști, prin organizarea de congrese, conferințe și simpozioane, relațiile științifice dintre cele două țări au îmbrăcat forme noi, căpătând an de an o tot mai amplă dezvoltare.

Am putea oferi aici multe exemple care să illustreze această afirmație. Să

ne mărginim, însă la câteva mai importante. De pildă, elaborarea în comun de către forurile de specialitate a celor două academii a unor lucrări între care „Catalogul stelelor slabe”, „Tautomeria și capacitatea de reacției duble”, „Spectroscopia atomilor și moleculelor”, „Studiul cutremurelor și raionarea seismică”, „Mișcarea unui gaz în tuburile de șoc” etc. etc. Sau tipărirea, de către ambele părți în editurile de specialitate a unor lucrări cu caracter științific. Dintre acestea se poate cita monografia acad. Gr. Moisil „Teoria algebrică a mecanismelor automate”, volumul acad. C. I. Gulian „Sistemul și metoda filozofică a lui Hegel”, „Pseudartrozele” de acad. Al. Rădulescu, prof. dr. Jazl-cov și A. Voinea, volumele unor sesiuni comune romino-sovietice privind anestezia și reanimarea, bolile vasculare cerebrale etc.

Dezvoltarea colaborării, a sprijinului reciproc pe tărîmul științelor dintre R.P.R. și U.R.S.S. reprezintă o valoroasă contribuție la întărirea legăturilor de prietenie și un însemnat aport la progresul științelor din ambele țări.

Rezu'tate rodnice

de ARTA FLORESCU

Artistă emerită

În cei 15 ani ce s-au scurs de la încheierea Tratatului cu Uniunea Sovietică, tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală, s-au dezvoltat și îmbogățit continuu și relațiile pe tărîm cultural-artistice dintre cele două popoare, român și sovietic, dorința să se cunoască mai bine, să se împărtășească din valorile lor spirituale.

În acest răstimp, numeroase colective artistice și interpreți sovietici cu renume mondial și-au dovedit măiestria pe scenele românești și, tot așa, numeroși soliști români, printre care

am avut cinstea să mă număr și eu, au înfățișat publicului sovietic realizările artei noastre noi, socialiste.

Aceste strînse relații au prilejuit artiștilor noștri și sovietici fertile schimburi de experiență, mari satisfacții iar publicului din ambele țări adevărate revelații care au contribuit la întărirea stimei, la o și mai puternică strîngere a tradiționalelor legături de prietenie existente între cele două țări.

Salut din toată inima aniversarea acestui Tratat, ale cărui roade le-am simțit și noi, artiștii lirici.

Între artiștii plastici

de BORIS CARAGEA

Artist al poporului

Între artiștii plastici români și sovietici există legături de prietenie care, cu fiecare an ce trece, devin tot mai strînse. Contactele personale dintre artiștii celor două țări, schimburile reciproce de experiență, expozițiile organizate atât la noi cât și în Uniunea Sovietică duc la o mai bună cunoaștere a valorilor pe care artiștii sovietici și români le creează, constituie un admirabil sprijin pentru noi în punerea temelii unei arte socialiste viguroase.

Pentru mine personal, vizitarea muzeelor și expozițiilor sovietice, întâlnirile cu oamenii de artă sovietici, cu impresionanta Vera Muhina, cu sculptorii Vucetici, Tomski, Manizer, Dubinovski s-au concretizat, în activitatea ce o desfășor, în realizarea unor lucrări ce au găsit o apreciere pozitivă nu numai din partea publicului nostru și a colegilor, ci și a publicului sovietic. A-

celași lucru, l-ar putea afirma mulți alți artiști plastici din țara noastră, fie ei pictori, sculptori, sau graficieni.

De multă vreme se bucură arta noastră în Uniunea Sovietică. Expozițiile românești de pictură și sculptură organizate la Leningrad și Moscova, expoziția de grafică a lui Jules Perahim, expozițiile de gravură și caricatură ca și alte lucrări prezentate, de pildă, cu prilejul Expoziției țărilor socialiste din anul 1958 au atras un larg public și aprecieri unanime din partea revistelor de specialitate.

Strînsele relații prietenești ce există între cele două țări contribuie la dezvoltarea artei realist-socialiste, fiind de cel mai mare folos pentru activitatea plină de umanism ce o desfășoară artiștii plastici români și sovietici.

MEREU IMPREUNĂ!

La 4 februarie se implinesc 15 ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică. În istoria poporului nostru acesta este cel dintîi tratat încheiat cu o mare putere, în condiții de respectare totală a independenței, suveranității și integrității teritoriale, cu garanțarea neamestecului în treburile interne ale țării. Mai mult, fiecare prevedere a Tratatului exprimă grija părților contractante ca relațiile dintre ele, întemeiate pe principiile marxist-leniniste ale internaționalismului socialist, pe colaborarea multilaterală și intrajutorarea frățească, să asigure înflorirea țărilor noastre, o viață îmbelșugată pentru cei ce muncesc, întărirea continuă a prieteniei dintre popoarele noastre și a unității întregului lagăr socialist.

„Republica Populară Română și Uniunea Sovietică, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și Partidul Muncitoresc Român, guvernele celor două țări sint legate prin trainice relații frățești în cadrul mării familii socialiste, — arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Unitatea noastră este indestructibilă, deoarece avem aceeași orînduire și aceleași interese. ne călăuzim neabătut după atotbiruitoarea ideologie marxist-leninistă, luptăm pentru țeluri comune — triumful comunismului și păcii”.

Chezășie că aceste țeluri vor fi înfăptuite stau realizările obținute de poporul român în lupta pentru traducerea în viață a programului de desăvârșire a construcției socialiste în patria noastră, adoptat de Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Român, ca și succesele dobîndite de oamenii muncii din U.R.S.S. în munca de construcție desfășurată a comunismului, conform marelui Program adoptat de Congresul al XXII-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

În perioada de un deceniu și jumătate care s-a scurs de la semnarea Tratatului, relațiile de tip nou statornicite între țările noastre și-au demonstrat cu țarie vitalitatea, dezvoltîndu-se neconștient în toate domeniile. Colaborarea economică dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică se adîncește continuu, în interesul popoarelor noastre, al întăririi forțelor socialismului și păcii. Față de perioada 1956—1960, schimbul de mărfuri dintre R.P.R. și U.R.S.S. va fi cu aproape 40 la sută mai mare în perioada 1961—1965. Deosebit de importante sint perspectivele de dezvoltare a colaborării economice în perioada pînă în 1980 pe baza coordonării planurilor, a perfecționării continue a diviziunii interna-

15 ani de colaborare

de Acad. G. VRÂNCEANU

Implinirea a 15 ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu Uniunea Sovietică este un moment potrivit pentru a arunca o privire asupra modului cum colaborarea în domeniul științelor matematice a contribuit în mod masiv la dezvoltarea lor în țara noastră, atât în domeniul teoretic cât și în acela al aplicațiilor.

Vom cita doar câteva specialități cum sînt geometria spațiilor cu grup fundamental, începută de școala de la Iași a academicienilor Myller și Mayer, teoria grupurilor de mișcări, studiată atât în Uniunea Sovietică cât și la București și teoria automatizării ce are ca inițiatori pe prof. Gavrilov de la Moscova și acad. Gr. C. Moisil la București. Ca un exemplu de colaborare am putea cita și faptul că la al patrulea congres al matematicienilor români, în mai 1956, au participat șapte matema-

ticieni sovietici în frunte cu acad. Vekua, astăzi rector al universității din Novosibirsk. Acad. Vekua întreține strînse legături cu matematicienii români acad. M. Nicolescu și prof. N. Teodorescu cu care are lucrări comune în domeniul derivatei areolare introduse de D. Pompeiu. La rîndul lor, matematicienii români au participat la al treilea congres al matematicienilor sovietici ce a avut loc în iunie 1956 la Moscova și la al patrulea congres al matematicienilor sovietici ținut la Leningrad în iulie 1961, iar anul trecut, în mai, un număr de circa 20 de matematicieni români, în majoritatea lor tineri, au participat la colocviul de geometrie de la Kiev și la colocviul de teoria funcțiilor de la Moscova. Prima-rea ce li s-a făcut cu aceste prilejuri a arătat prețuirea de care matematica românească se bucură în Uniunea Sovietică.

Expoziția de fotografii artistice românești organizată la Moscova de Casa prieteniei cu popoarele din țări străine s-a bucurat de mult succes

ționale socialiste a muncii și a creșterii sistematice a schimburilor comerciale între toate țările socialiste.

Se dezvoltă necontenit colaborarea tehnico-științifică, se intensifică schimbul reciproc de informații cu privire la realizările obținute în diferite ramuri ale economiei țării noastre. Pe tărîm cultural, vizitele pe care și le fac scriitorii, artiștii și marile colective teatrale sau muzicale contribuie la o mai bună cunoaștere reciprocă a marilor valori culturale ale popoarelor române și sovietice.

De o deosebită însemnătate pentru construcția victorioasă a socialismului și comunismului în cele două țări sînt legăturile strînse care există între Partidul Muncitoresc Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, legături întemeiate pe fidelitatea nestrămutată față de învățătura marxist-leninistă, pe comunitatea de interese și țeluri ale celor două partide.

Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică, asemenea tuturor tratatelor dintre țările socialiste, este în același timp o strălucită expresie a politicii externe promovată de aceste state, politică bazată pe recunoașterea egalității depline a tuturor popoarelor, pe respectarea suveranității și independenței lor, pe lupta pentru apărarea păcii în întreaga lume. Călăuzit de aceste principii, Tratatul încheiat între R.P.R. și U.R.S.S. a fost conceput ca un in-

strument de seamă în slujba păcii și securității celor două țări. Împreună cu celelalte țări socialiste, Republica Populară Română și Uniunea Sovietică militează pentru înfăptuirea dezarmării generale, pentru interzicerea experiențelor cu arme nucleare, pentru consolidarea păcii pe tot globul. Ele se pronunță pentru reglementarea pașnică a problemei germane, prin încheierea tratatului de pace german și transformarea, pe această bază, a Berlinului occidental într-un oraș liber, demilitarizat. Umăr la umăr cu celelalte state socialiste, Republica Populară Română și Uniunea Sovietică desfășoară eforturi susținute pentru lărgirea colaborării internaționale, pentru zădărnicierea planurilor cercurilor imperialiste agresive, pentru pace și prietenie între popoare.

Astăzi, ca și în urmă cu 15 ani, oamenii muncii din țara noastră văd în Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică un document al marii prietenii care unește țările noastre - un luminos exemplu al relațiilor de tip nou care s-au stabilit între țările marii comunități a socialismului. Umăr la umăr ca și pînă acum vom înainta și în viitor pe drumul care duce spre dezvoltarea și înflorirea țării noastre, spre realizarea visului milenar al omnirii — comunismul.

Veac nou

Un drum comun

de EUGEN BARBU

Colaborarea romino-sovietică merge pe un drum rodnic care a fost, de nenumărate ori, subliniat. Cunoașterea unei civilizații a literelor și a artelor de tot felul prin vizite reciproce, turnee teatrale și traduceri de cărți nu poate decît să sporească imaginația și plăcerea. Folosul în timp ajunge la creșterea măiestriei, la o prietenie și mai durabilă și, mai ales, la acel respect ce nu cunoaște granițe, el singur în stare să contribuie

la frățietatea atât de visată între națiuni.

Ca artist, îmi face plăcere să spun că am cunoscut sufletul rus în măiestria culorilor puse cu migală pe pinzele muzeelor nemuritoare de la Moscova și Leningrad, în versul înflăcărat al poezilor Revoluției proletare și în muzica cutremurătoare a vrăjitorilor pianului și violoncelului.

Să cînte cuvîntul și flautele în slava unei prietenii tot mai neclintite și mai îndelungi!

O înrîurire binefăcătoare

de AURA BUZESCU

Artistă a poporului

În ceasul aniversării a cincisprezece ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre U.R.S.S. și R.P.R. nu putem să nu ne amintim de faptul că întreaga istorie a culturii românești a fost dintotdeauna strîns legată de cultura țării vecine și prietenie din răsărit, a cărei influență s-a făcut resimțită mai în toate domeniile de expresie artistică.

Ca să vorbim totuși numai de cîteva din anii din urmă, să amintim că Teatrul de dramă „Mossoviet” a prezentat la noi în țară o adevărată suită de piese ca „Nevestele vesele din Windsor” de Shakespeare, „Bătălie în marș” de G. Nikolaeva și Redzinki, „Zări necuprinse” de Nikolai Virta, într-o viziune regizorală excelentă și cu interpreți străluciți care, pur și simplu, au entuziasmat publicul nostru iubitor de teatru. Și Teatrul „Vahtangov” a onorat scena românească cu „Micile tragedii” de Pușkin în regia binecunoscutului Evgheni Simonov, Teatrul academic de dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad a stîrnit aplauzele publicului cu „Tragedia optimistă” de Vișnevski, „Cadavrul viu” și „Totul rămîne oamenilor” în care a jucat marele Nikolai Cerkasov, iar dramaturgul Alexei Arbuzov, aflat în vizită pe meleagurile noastre,

și-a putut viziona piesa „Poveste din Irkutsk” în montare românească, ceea ce l-a emoționat profund.

Sînt numai cîteva din spectacolele sovietice prezentate în ultimul timp, dar ele ne-au relevat profundul conținut umanist al acestui teatru, optimismul și preocupările sale, înalta școală artistică la care s-au format actorii lui.

La rîndul lor, actorii noștri care au prezentat în U.R.S.S. mult apreciată operă a lui Caragiale „O scrioare pierdută” și „Steaua fără nume” de M. Sebastian, lucrări rămase permanente în repertoriul teatrului sovietic, sau „Bădăranii” de Goldoni, „Anii negri” de A. Baranga și N. Moraru și „Revizorul” de Gogol, au fost primiți cu caldă prietenie de colegii sovietici și cu tumultuos entuziasm de public; presa sovietică a relevat, în articole ample, calitatea teatrului românesc.

În lumina celor înfățișate aici, acum, la împlinirea unui deceniu și jumătate de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală inimile noastre, ale oamenilor de teatru români și sovietici se pot bucura din plin de rezultatele colaborării, de succesele dobîndite, în care un rol de frunte îl joacă clauzele acestui Tratat,

Învățăm unii de la alții

de Acad. A. KREINDLER

Îmi amintesc cum, în 1951, făcînd parte dintr-o delegație de medici care vizita Uniunea Sovietică în vederea stabilirii unor prime contacte personale, am avut de învățat multe din modul de lucru al medicilor sovietici. Începînd de atunci am hotărît împreună cu colegii noștri sovietici să stabilim teme comune de cercetare în diverse domenii. Institutul de neurologie „I. P. Pavlov” al Academiei R.P.R., pe care-l conduc, menține astăzi o strînsă legătură cu Institutul de neurologie al Academiei de Științe Medicale a Uniunii Sovietice. Pînă acum au avut loc două sesiuni comune ale celor două institute, prima la Moscova iar a doua la București. Relații strînse privind cercetarea în comun a unor teme și informarea

reciprocă avem și cu Institutul de fiziologie „I. P. Pavlov” al Academiei de Științe a U.R.S.S., de asemenea cu Institutul de fiziologie și cu cel de neurologie al Academiei de Științe a R.S.S. Gruzine.

Colaborarea ne-a ajutat să învățăm unii de la alții. Sîntem bucuroși atunci cînd colegii noștri sovietici se folosesc în cercetările lor de rezultatele obținute de noi, după cum la rîndul lor și ei își manifestă bucuria atunci cînd, în dese prilejuri și cu mult folos, sîntem ajutați de experiența sovietică. În viitor, colaborarea dintre cercetătorii în domeniul științelor medicale din țara noastră și cei din Uniunea Sovietică se va adînci și mai mult, în interesul progresului științific.

A fost cea mai dramatică clipă din istoria Pământului. Acesta a trăit atunci o catastrofă nemaipomenită; dintr-odată s-a „prăbușit“, și s-a strâns atât de mult în el încât raza i s-a micșorat cu 100 de kilometri.

Asta s-a întâmplat acum 5 miliarde de ani. Pământul s-a născut dintr-un nor de gaze și pulbere. Iar când masa lui a atins circa 0,8 din volumul de astăzi...

Greutatea era peste puterile nucleului Terrei. Sub acțiunea forțelor de presiune care alcătuiesc Pământul, materia a început să treacă într-o stare metalizată. În numai câteva ore densitatea nucleului a crescut de aproximativ două ori și prin urmare volumul a scăzut.

Învelișul n-a putut ține pasul cu nucleul și, pierzându-și reazemul, în goana-i după miez s-a prăbușit.

Acest episod din biografia Pământului a fost evocat la o recentă „masă rotundă“ a săptăminalului „Nedelea“.

Cel dintii și-a spus cuvântul Viktor Amazasovici Ambarțumian.

Originea Pământului este una din problemele de bază ale științei contemporane. Greutățile care mai stau în calea elucidării ei sînt strîns legate de faptul că nu cunoaștem încă starea materiei care a precedat formarea Pământului ca planetă. Cu alte cuvinte, nu știm cum era materia protoplanetară. Dar chiar dacă am cunoaște această stare primară a materiei, descoperirea mecanismului apariției planetei noastre ar rămîne, totuși, o sarcină extrem de dificilă. Necunoașterea stării protoplanetare complică și mai mult lucrurile.

O seamă de savanți socotesc că planeta s-a născut în urma concentrării treptate a materiei difuze alcătuite din particule de praf și gaze. O altă ipoteză afirmă că cel puțin unul din genurile de particule care compun materia difuză, meteoriti, ar fi rezultatul unui proces de sfărîmare a planetelor, cu alte cuvinte în natură s-ar petrece fenomene de fărîmișare a corpurilor relativ mari.

Care-i direcția fenomenelor care se petrec în natură? Nu cumva sînt adevărate ambele ipoteze amintite mai sus? Ori poate că și planetele, ca și meteoriti, au luat naștere dintr-o altă stare gregară pe care noi o putem bănui numai? Acestea sînt întrebările la care trebuie să răspundă o teorie asupra originii Pământului.

În 1755, în Germania a văzut lumina tiparului o cărticică al cărei autor, rămas anonim chiar din dorința lui, a scris: „Dați-mi materie și am să dovedesc cum trebuie să se nască din ea Universul”. Era o afirmație temerară pentru vremurile acelea cu atât mai mult cu cît, așa cum au stabilit mai tîrziu savanții, ea fusese făcută de cunoscutul filozof idealist german Emmanuel Kant. Cartea lui Kant enunța astfel prima ipoteză materialistă despre nașterea sistemului solar dintr-o materie difuză.

La sfîrșitul aceluiași veac furtunos, la 40 de ani după Kant, marele matematician și astronom francez Laplace a enunțat o ipoteză proprie despre originea sistemului solar. Ea avea multe laturi comune cu ideile lui Kant. Iată, pe scurt, esența ei: planetele s-au născut dintr-o gigantică nebuloasă gazoasă — atmosfera treptat răcită a Soarelui primar. La început această atmosferă rotitoare s-a turtit, a început să semene cu un inel al lui Saturn. Apoi s-au format concentrări de materie din care s-au născut planetele fierbinți, care mai tîrziu s-au răcit.

Dar răspunde oare ipoteza lui Laplace într-un mod inteligibil și clar la întrebările: Cum s-a născut Pământul? De ce se rotesc toate planetele în jurul Soarelui aproximativ în același plan? De ce se învîrtesc toate „într-o singură direcție“?

Știința a continuat să progreseze. A acumulat noi fapte care nu puteau fi explicate prin prizma ipotezei lui Laplace. S-au ivit noi ipoteze, noi concepții.

De la începutul secolului nostru și pînă astăzi au apărut o serie de ipoteze care explică altfel nașterea planetei noastre. Despre aceste ipoteze a vorbit B. I. Levin, doctor în științe fizico-matematice.

— În deceniul al doilea al veacului XX savantul englez James Hopwood Jeans a presupus că materia din care s-au format planetele s-a desprins din Soare în timp ce acesta trecea în preajma unei stele mari. Materia astfel desprinsă a alergat o vreme în urma „eliberatoarei” ei dar n-a putut-o ajunge și de aceea a continuat să se rotească în jurul Soarelui în direcția în care zburase și steaua.

Ipoteza lui Jeans s-a dovedit nefondată. Calculurile făcute au arătat că materia desprinsă din

Soare ar fi trebuit să rămînă în imediata vecinătate a astrului nostru, dar planetele se află la o foarte mare depărtare de el. Mai mult, s-a constatat că steaua amintită ar fi putut rupe partea aceea din materie numai din straturile adînci ale Soarelui și deci ar fi avut o temperatură de un milion de grade. În care caz s-ar fi împrăștiat pentru totdeauna în spațiu.

Și iată și alte ipoteze: suedezul Alven, de pildă, socotește că procesele formării sistemului solar au început de la o materie gazoasă, sub acțiunea unor forțe electromagnetice, iar acad. V. G. Fesenkov este de părere că în stadiul primar Pământul a fost totuși „fierbinte”.

Concepțiile lui V. G. Fesenkov se apropie de teoria lui G. P. Kuiper care afirmă că protoplanetele se compuneau mai ales din gaze.

Cei mai mulți savanți afirmă că principalul rol în alcătuirea Pământului l-a jucat acumulația de particule solide reci (adică globul planetar s-ar fi născut dintr-un nor difuz).

Iată pe scurt cum își imaginează acest proces cunoscutul savant sovietic O. I. Schmidt. În jurul Soarelui a existat un nor de gaze și praf. Sub acțiunea unor forțe, particulele alcătuitoare ale acestui nor au „coborît” spre zona lui ecuatorială și norul a început să se rotească în jurul astrului nostru ca un disc, întocmai ca faimoasele inele ale lui Saturn. Apoi, particulele de praf s-au aglomerat în corpuri mai mari. Acestea la rîndul lor au continuat să crească și să-și sporească densitatea, alăturîndu-și neconținut particulele de praf sau corpurile mici aflate în vecinătate. În felul acesta s-a format un roi de corpuri de mărimea actualilor asteroizi (cu un diametru de zece sau sute de kilometri). Ele s-au ciocnit, s-au sfărîmat apoi s-au unit din nou. Unele au avut „norocul” să stea la temelie unor planete. Acești „germeni” au atras spre ei particulele de praf, asteroizi și le-au transformat în sateliți ai lor. Apoi roiurile de particule din jurul planetelor s-au contopit cu acestea...

De teoria lui O. I. Schmidt se apropie mult o ipoteză a savantului american Urey. Ambele continuă și dezvoltă concepțiile lui Kant și Laplace. Dar pînă la stabilirea adevărului mai este încă mult... Acesta a fost și motivul care a dus la intrinirea „mesei rotunde” de la „Nedelea”.

Problema originii Pământului ar putea fi împărțită în două, a arătat V. S. Safronov, colaborator științific la Institutul de fizică Pământului de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S.

În primul rînd, originea materiei din care iau naștere planetele. În al doilea rînd ivirea, din acest nor, a Pământului și a altor planete. La a doua problemă se poate da de pe acum un răspuns clar. Pentru cea dintii nu există încă un răspuns categoric.

Academicianul Schmidt socotește că Soarele a „captat”, adică a atras spre el un nor de gaze și praf provenit din spațiul interastral. Recent, însă, acum vreo 2-3 ani, au apărut ipoteze care afirmă că Soarele și planetele s-au născut în același timp.

Această idee este acum admisă aproape de toată lumea. Dar cu toate că posibilitatea matematică a „captării” unui nor de către Soare a fost demonstrată, probabilitatea reală a acestui eveniment este extrem de redusă — a susținut V. V. Kazjutinski, colaborator științific al consiliului științific pentru problemele filozofice ale științelor naturii. Planetele s-au născut o dată cu Soarele (și cu asta sînt de acord mulți oameni

Omul nu se trage din Adam, ci din maimuță! Darwin a dat o lovitură de grație naivei legende biblice. Astăzi, însă, omul își propune să știe ceva mai mult: cînd și în ce fel a apărut însăși planeta pe care o locuiește?

de știință) iar Soarele este o stea. Prin urmare, problema nașterii planetelor nu poate fi despartită de aceea a cosmogoniei stelare.

— Starea cosmogoniei planetare trece abia acum de la teorii speculative sterile la explicația reală a trecutului planetelor — a spus prof. S. K. Vsehsveatski din Kiev. Într-un viitor apropiat, peste 10-20 de ani, se vor putea cunoaște cu certitudine situațiile dramatice prin care au trecut Pământul și planetele în cursul istoriei lor. Astăzi ni se pare mai verosimilă presupunerea că Pământul, ca și alte planete, a făcut parte dintr-un corp astral (din Soare sau dintr-un alt astru al sistemului solar) și, continuîndu-și evoluția, și-a redus masa în cursul istoriei sale planetare.

Acest lucru a reieșit din studiul cometelor și al altor corpuri mici ale sistemului solar — meteoriti, asteroizi, materie meteoritică. Dar și înăuntrul planetei continuă, se pare, procese fizico-chimice și poate chiar nucleare, care condiționează evoluția vulcanismului cosmic. Izbucnirea periodică de gaze formate în adîncurile planetei duce la eliminarea unei mari părți din materia acesteia sub formă de gaze, cenușă, lavă și bucăți de scoarță solidă. Ceea ce are drept rezultat micșorarea volumului planetei, încrețirea scoarței (formarea de munți) și alte forme de manifestare ale fenomenelor tectonice. La aceste concluzii am ajuns acum cîțiva ani, după ce oamenii de știință au dovedit că un mare număr de comete, asteroizi și corpuri meteoritice a căror masă, luată laolaltă, este de zece de ori mai

mare decît aceea a Pământului și a unei activități vulcanice.

Începând acum problema nașterii Pământului și a altor planete este în cadrul celui „născut” mai tîrziu poate că muncă de menii și peri adă să căde faptului rut... De format materie aflat în spuse d

PLANETEI PĂMÎNT

Ce virstă are Pământul nostru?

— Trebuie să ținem seama că e vorba de condiții cu totul diferite, a răspuns B. I. Levin. Cînd vedem un nor în aer el se află la discreția vîntului. Cînd e vorba de un gigantic nor cosmic, intervine, însă, autogravităția. Două firițe de praf sînt atrase unul spre altul de o forță infimă, dar cînd avem de-a face cu un număr uriaș de firițe de praf forțele de atracție încep să joace un rol extrem de important.

— Cine știe cînd s-au întîmplat toate acestea?

— De mult, de foarte mult timp, a răspuns un bun matematician care în loc de un „miliard“ preferă să spună „zece la puterea a noua“.

— Ba s-au întîmplat foarte recent, l-a contrazis un astronom. Pămîntul e tînar. Stelele sînt mai bătrîne.

— Dar ce importanță au toate astea, a intervenit altcineva. Nu ne e tot una cînd și cum s-a născut Pămîntul nostru? Ce rost are toată discuția? Nu văd ce ne-ar folosi dacă am cunoaște adevărul.

Un asemenea punct de vedere este foarte de înțeles dar și foarte greșit. Justețea acestei afirmații a fost într-adevăr dovedită de profesorul P. N. Kropotkin, cunoscut geolog.

— Problema originii Pămîntului este strîns legată de aceea a evoluției lui ulterioare. Formarea scoarței terestre, apariția deosebirilor dintre continente, formarea atmosferei, nașterea oceanelor sînt toți atîtea întrebări care își așteaptă răspunsul. Spre a găsi aceste răspunsuri trebuie să înțelegem cum au apărut și s-au distribuit zăcămintele utile.

Iată două exemple. Formarea zăcămintelor de sare gemă este legată de un anumit grad de concentrare a sării în bazinele marine. Iar procesele de oxidare din atmosferă sînt un factor extrem de important pentru formarea minereurilor de fier.

Și o altă problemă — originea țiteiului. În momentul de față se discută mult despre problema apariției țiteiului și a gazului carburant. Cei mai mulți geologi socotesc că țiteiul s-a năcut din substanțe organice. Dar în legătură cu această ipoteză există și o mulțime de confuzii.

După cum există și un alt punct de vedere, că țiteiul ar avea o origine anorganică. Ceea ce duce la un alt mod de abordare a problemei evaluării zăcămintelor de țitei. Căci dacă țiteiul ajunge la suprafața de jos, se poate afirma că răzbătînd în adîncul rocilor dense, în care a fost descoperit țitei, avem șanse să-l mai întîlnim întrucît rocile poroase de jos pot fi imbibate de țitei. Iar aceasta ar însemna că țiteiul și gazul există pe Pămînt în cantități mult mai mari decît se crede!

Se vede dar cîte probleme sînt legate de originea Pămîntului. Dacă ar fi fost adevărată vechea ipoteză (că Pămîntul și planetele s-au născut dintr-o materie lichidă incandescentă, ruptă din Soare) ar fi fost prea puțin probabil ca în această materie să se fi păstrat hidrocarburi.

Dacă, însă, Pămîntul s-a format din praf cosmic și gaze înseamnă, aproape sigur, că încă de la început a avut în compoziția lui hidrocarburi, deoarece acestea există și în Cosmos. Într-adevăr au fost descoperite hidrocarburi și pe Jupiter, Saturn etc.

Se pune acum întrebarea: țiteiul a rezultat din viață sau viața din țitei? După părerea mea, la această problemă nu se poate da decît un singur răspuns: viața s-a născut din țitei, viața s-a născut din hidrocarburi complexe, cu care s-a hrănit pînă a ajuns în stadiul de complexitate în care a putut să realizeze sinteza și să folosească energia solară.

Discuția s-a apropiat de sfîrșit. Perioada geologică din istoria Pămîntului la care s-a referit, pe scurt, profesorul Kropotkin ascunde nenumărate enigme, „enigmele planetei Pămînt“. Dezlegarea lor ar însemna soluționarea unui mare număr de probleme ale vieții noastre. A sosit timpul să se tragă concluzii de pe urma muncii colective de scriere a biografiei planetei noastre. Ultimul cuvînt la „masa rotundă“ l-a avut B. I. Levin.

— Așa dar, biografia Pămîntului. Și în primul rînd, „anul nașterii“.

Cunoașteți desigur punctul de vedere că Pămîntul este cu numai șase zile și șase nopți mai vechi decît omul. Cel puțin așa pretinde Biblia. Dar aceasta nu este decît un basm, un basm frumos și total neștiințific.

Luînd ad-literam afirmațiile Biblii teologii evaluează vîrsta Pămîntului la 5—6 mii de ani. Ceea ce este o altă absurditate.

Prima încercare de a preciza științific vîrsta Pămîntului a fost făcută tot în veacul al XVIII-lea de naturalistul francez Buffon. Acesta a emis ipoteza formării planetei noastre dintr-o concentrare de materie solară incandescentă eliminată în urma ciocnirii unei comete uriașe cu Soarele. Plecînd de la această ipoteză și studiînd viteza de răcire a sferelor de fontă incandescente, Buffon a ajuns la concluzia că Pămîntul are aproximativ 70.000 de ani. Cifra nu este exactă chiar și pentru motivul că premiza e greșită: ipoteza lui Buffon n-a ținut de loc seama de legile mișcării planetelor.

Au fost și alte încercări de a calcula vîrsta Pămîntului, dar nici ele nu puteau fi exacte atîta timp cît știința nu dispunea de o nouă metodă. Vreau să mă refer anume la determinarea vîrstei materiei după viteza de dezagregare a elementelor radioactive. Mulțumită lor putem afla acum cu aproximație „anul de naștere“ al Pămîntului și urmări biografia lui în continuare, tot mai aproape de zilele noastre.

Acum aproximativ 6 miliarde de ani materia din care este alcătuit azi Pămîntul se afla în condiții care ar fi putut forma nuclee de atomi ai elementelor radioactive. Curînd după asta, peste numai cîteva sute de milioane de ani această materie, trecînd prin stări deocamdată insuficient studiate, a format în jurul Soarelui un nor uriaș de gaze și praf. Acest nor s-a transformat relativ repede într-un număr mic de planete, printre care și Pămîntul.

Apoi, aproximativ acum 5 miliarde de ani, s-a întîmplat „drama“ despre care am vorbit la început. Aceasta e părerea lui Lodocinikov și Ramsay.

După care, evoluția a continuat „mai lent“. Iar acum circa 4,5 miliarde de ani Pămîntul și-a început existența în forma lui de astăzi — cu masa și cu dimensiunile actuale. Căci acum 4,5 miliarde de ani Pămîntul reușise să acumuleze 97 la sută din masa lui de astăzi.

— Îngăduiți-mi o întrebare. Recent, a apărut lucrarea geologului V. B. Neiman — „Pămîntul în extindere“. Ascultați ce spune autorul: „În procesul evoluției sale, Pămîntul crește. Cîndva el a fost probabil atît de mic încît toate continentele lui erau legate între ele, dat fiind că pentru oceane nu era pur și simplu loc deși mări nu prea adînci existau. Analiza proporțiilor actualelor continente arătat că ele nu s-ar fi putut uni pe un glob cu o rază de două ori mai mică decît aceea de astăzi a Pămîntului“. Și autorul continuă arătînd că în U.R.S.S. se ocupă de această problemă savantul autodidact I. V. Kirillov. Îmboldulî l-a dat astronomia. Ideea lui s-a născut din simpla comparație a Pămîntului cu Marte. Nu cumva mările marțiene, înguste ca niște panglici, sînt zone embrionare ale unor viitoare oceane de pe Marte? Poate că și oceanele noastre terestre au avut cîndva aceeași formă? Ce părere aveți despre ipoteza „Pămîntului în extindere“?

— Această idee a fost emisă pentru prima oară de geofizicianul german Hilgenberg, a răspuns B. I. Levin. Ea a fost apoi dezvoltată de savanți celebri ca Dirack, Jordan, Ediede, Heisen. Cu toate acestea, „ipoteza“ este neștiințifică).

— Dar se știe că pe Pămînt cade necontenit din Cosmos un număr uriaș de meteoriți. Ne-ați putea spune cam cîți?

— În medie, circa 1.000 de tone de materie meteoritică în 24 de ore.

— Destul de mult... S-ar putea atunci ca în cei 4,5 miliarde de ani de existență și în condițiile acestui „belșug de meteoriți“ Pămîntul să-și fi sporit masa cu numai 3 la sută?

— O mie de tone în 24 de ore este, firește, o cifră uriașă pentru imaginația noastră dar pentru Pămînt, la volumul și masa lui, înseamnă prea puțin. E de ajuns să arătăm că spre a acoperi Pămîntul cu un strat de praf meteoritic cu o grosime de numai 1 milimetru ar trebui să treacă multe milioane de ani. Așa încît Pămîntul nu și-a sporit volumul datorită meteoriților.

Următoarea etapă a biografiei. Procesul de dezagregare a elementelor radioactive este însoțit de un fenomen de degajare de căldură. Particulele mărunt imprăștiie căldura în spațiu, dar atunci cînd particulele au format un corp uriaș — Pămîntul — căldura a început să fie acumulată în adîncurile acestuia. Acum aproximativ 3—4 miliarde de ani a început procesul de topire parțială a materiei din adîncuri.

Masa topită, mai ușoară, a fost treptat împinsă spre suprafața și acum circa 3,5 miliarde de ani a început formarea scoarței terestre. Geologii au izbutit să descopere minerale vechi formate acum aproximativ 3 miliarde de ani.

Copilăria și tinerețea Pămîntului sînt de domeniul trecutului. Acum Terra a ajuns la vîrsta maturității. Îți urăm un viitor fericit, planetă a noastră!

Reportajul conferinței de presă
L. Kernilov și I. Șișina

*J. N.A. — Acest punct de vedere al lui B. I. Levin nu este împărlășit de toți oamenii de știință. De pildă, A. V. Peive, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., prof. D. D. Ivanenko, prof. V. V. Fedinski socotesc că ipoteza „Pămîntului în extindere“ merită o cercetare serioasă.

ului, sînt produse ale
de explozie a plane-

dar că nici pînă
fost soluționată
materiei protopla-
care s-a născut
Firește, asemenea
nu pot fi rezolvate
unor întîlniri de
ei rotunde“. Vor
să treacă ani sau
zeci de ani de
ensă pînă cînd oa-
știință vor desco-
rul. Pînă atunci
de acord asupra
nebulosa a apă-
re felul cum s-au
netele din această
protoplanetară am
mari din cele
B. I. Levin.

Din clipa cînd academicianul O. I. Schmidt a început să-și elaboreze teoria au trecut mulți ani, a arătat savantul. Între timp au fost lanșați sateliții artificiali ai Pămîntului, au răzbătut în Cosmos nave astrale iar omul a început să cucerească Universul. Ipoteza lui Schmidt a rezistat totuși la uzura timpului. Datele cele mai noi de pe acest tărîm nu o combat ci, dimpotrivă, o susțin, o completează.

— Ca geomorfolog mă raliez la ipoteza Pămîntului rece. Acest lucru este dovedit în parte și de hotarele diviziunii nucleului planetei, a spus V. V. Piotrovski, președintele comisiei de geomorfologie a Asociației unionale de geografie de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. Toate faptele dovedesc că Pămîntul s-a format treptat din corpuri solide prin coeziunea și încălzirea învelișului exterior. Dar în același timp s-a petrecut un fenomen de cedare liberă a energiei termice în spațiul universal și de aceea nu s-a întîmplat un proces de încălzire a corpului în ansamblu. De altfel, astronomii n-au observat niciodată vreun corp cu o masă egală cu aceea a Pămîntului care să aibă sursă proprie de lumină. Nu cunoaștem corpuri mici încălzite la temperaturi înalte. Ceea ce dovedește că Pămîntul a fost și este rece.

— Tovarășe Levin, ne-ați vorbit despre norul protoplanetar, a intervenit un ascultător. În condiții pămîntene obișnuite orice nor tînde să se imprăștiie, nu să se comprime; atunci, cum se explică că dintr-odată dintr-un asemenea nor s-a născut planeta noastră?

Tatiana Samoilova și actorul italian Rafaele Pisu

★ FILMUL ★

Tatiana Samoilova, în prima coproducție sovieto-italiană

Reflector

Regizorul Iuli Raizman și dramaturgul D. Hrabrovički au terminat scenariul viitorului lor film, consacrat medicilor-chirurghi sovietici. Acțiunea se desfășoară de-a lungul aproape a două decenii. „Vrem să urmăm cum a trăit un om în aceste decenii, transformările prin care a trecut caracterul lui, să oglindim încrederea neclintită a unui om sovietic în idealurile mărețe ale marxim-leninismului” — a declarat Hrabrovički.

Tatiana Samoilova și actorul Rafaele Pisu sînt interpreții uneia din cele patru „nuvele” ale coproducției cinematografice sovieto-italiene „Mergeau spre Răsărit”. Giuseppe de Santis, regizorul filmului, a arătat că această nouă operă a sa „va fi consacrată soldaților italieni care, făcînd războiul în Europa orientală, au înțeles de partea cu ei adevărul”. El a subliniat că intenționează să privească războiul cu ochii ostarului de rînd și să urmeze drumul pe care l-a străbătut acesta.

Trağısmul situației eroilor constă, după părerea regizorului, în faptul că soldații italieni și ruși luptau ca dușmani, atunci cînd ei ar fi putut fi prieteni: „Doresc ca filmul să contribuie la o mai bună înțelegere reciprocă între popoare, înțelegere mai necesară ca oricînd acum, cînd oamenii simt atît de mult nevoia să aibă încredere unii în alții, să se respecte reciproc” — a declarat De Santis.

Creatorii filmului (scenariști Giuseppe de Santis, Ennio de Concini și Serghei Smirnov) au căutat să evite procedeul des uzitat cînd eroii vorbesc despre schimbările care intervin în concepțiile lor, cînd ei înșiși exprimă ideea filmului.

Filmul este alcătuit din patru episoade (nuvele), avînd fiecare personaje diferite, legate printr-un fir logic comun. Eroul primului episod este un fascist fanatic. El ia parte la luptele din Grecia, dobîndește o mulțime de decorații și face o carieră strălucită. În locul unei miini are o proteză de lemn pe care o exploatează cu abilitate în scopuri propagandistice. Cînd se apropie capitularea, el propune să se constituie un detașament de șoc care să lupte în cele mai grele sectoare. Dar el însuși știe să se strecoare de fiecare dată, ca să scape de luptă. În cele din urmă, acest fascist italian ajunge pe frontul rus. În timpul retragerii, aleargă după un camion, pentru a-și ajunge în urmă unitatea. Disperat, se agață cu ambele miini de platforma camionului și spectatorii înțeleg că proteza de lemn era o simplă fanfaronadă.

Al doilea episod relatează povestea unui soldat în sufletul căruia războiul strecoară îndoială și ură față de toată lumea. El dezertează pe frontul rusesc și caută să se salveze de unul singur. Și, evident, moare. Pentru că în timp de război trebuie să optezi, să te situezi de partea cuiva. Al treilea episod aduce în fața spectatorilor un grup de soldați italieni răniți care se întorc în patrie. În timp ce străbat Polonia, un ofițer din acest grup salvează viața unei partizane poloneze. Ultimul episod este situat în toamna anului 1943. Partizanii iugoslavi încercuesc un regiment italian, silindu-l să se predea. O parte din soldați rămîn să lupte alături de partizanii iugoslavi. Ceilalți încearcă să se întoarcă în patrie, dar sînt masacrați de hitlerişti.

Filmul „Mergeau spre Răsărit” este în curs de turnare în studiourile „Mosfilm” din Moscova și în studioul italian „Galathea”.

Studioul central de filme documentare din Moscova a realizat anul trecut peste o sută de filme, dintre care 12 filme de lung metraj. Operatorii Studioului au călătorit în acest rîstimp în 23 de țări, aflate pe toate cele cinci continente ale globului.

Izolda Izvițkaia și Eduard Bredun sînt interpreții principali ai unei noi producții a studioului „Moldova-film” din Chișinău. Filmul se numește „Armagedon” și descrie întâmplările tragice din viața unei fete aflată sub influența unei secte religioase.

În actualul an școlar, cursurile Institutului unional de cinematografie din Moscova sînt frecventate de 152 de studenți. Printre ei sînt și tineri din Bulgaria, Polonia, Vietnam, Mongolia, Etiopia, Irak, Japonia, Guineea, Italia, Ungaria ș.a. Peste treizeci de țări și-au trimis aici la specializare viitori cineaști.

Oleg Tabakov nu este numai un popular actor de cinema ci și un foarte apreciat actor al teatrului „Sovremennik” din Moscova, unde a semnat recent și regia spectacolului „Albă ca zăpada și cei șapte pitici”. Într-o convorbire cu un reporter de la „Sovetski Ekran”, Tabakov și-a mărturisit dorința de a face și regie de film. L-ar tenta ecranizarea nuvelei lui Radî Pogodin „Mica dumberă” sau povestirea lui Salinger „Pe marginea prăpastiei”, în care ar dori să interpreteze și rolul principal.

La „Mosfilm” se turnează

„Vii și morți”

Pe scriitorul Konstantin Simonov îl leagă o veche prietenie personală și de creație de regizorul Aleksandr Stolper. Mulțumită colaborării lor au fost realizate filmele „Așteptă-mă”, „Un flăcău din orașul nostru”, „Zile și nopți”, filme care s-au bucurat de un bine meritat succes. Iar acum, după o pauză de mai mulți ani, scriitorul și regizorul s-au întîlnit din nou: la „Mosfilm” se turnează filmul în două serii pentru cinema-masop „Vii și morți”, după romanul cu același nume al lui K. Simonov.

Aleksandr Stolper a debutat în cinematografie acum mai bine de trei decenii ca autor al scenariului primului film sonor sovietic „Foate de drum pentru viață”. Astăzi el este unul dintre regizorii de frunte ai cinematografiei sovietice. Printre filmele regizate de el se numără, pe lângă cele amintite, „Departee de Moscova”, după romanul lui V. Ajaev, „Povestea unui om adevărat”, inspirat de romanul cu același titlu al lui Boris Polevoi ș.a.

Aproape toate filmele lui Stolper au subiecte legate de Marele Război pentru Apărarea Patriei. — Tema Marelui Război pentru Apărarea Patriei — a declarat Aleksandr Stolper într-o discuție cu un corespondent al agenției de presă „Novosti” — e departe de a fi epuizată în literatură și artă, și în particular în cinematografie.

La ecranizarea romanului „Vii și morți”, una dintre cele mai bune opere literare despre

război, m-am gîndit de multă vreme, din clipa cînd am citit fragmente izolate din lucrarea încă neterminată. Simonov zugrăvește cu măiestrie și o mare autenticitate dificilul tablou al retragerii armatelor noastre în vara și toamna anului 1941, sub iureșul forțelor numerice superioare ale dușmanului, care atacase prin surprindere și era și mai bine înarmat. Scriitorul a realizat o galerie remarcabilă de portrete de oameni sovietici care au știut să reziste și să învingă în acest război fără precedent de greu.

Totuși, aceste imagini sumbre din primele zile ale războiului nu întunecă ideea profund filozofică, optimistă, a romanului. Aceasta este bine exprimată și în comentariul autorului și în oglindirea curajului, dirzeniei, sentimentului datoriei de care dau dovadă ostașii comandați de generalul Serpilin. În film, intervențiile autorului vor fi rostite de o voce aflată dîncolo de cadru. Vocea joacă un rol important, deoarece aduce un suflu patetic în multe episoade ale filmului, exprimă reflecțiile autorului, redă atmosfera poetică a operei literare.

Konstantin Simonov are de altfel o participare activă la realizarea filmului. Scriitorul a asistat la probele actorilor și a dat echipei de filmare multe sfaturi prețioase. Nu-i exclus ca chiar el să prezinte textul autorului.

Turnarea filmului e în plină desfășurare.

Scurtă istorie a cinematografiei sovietice

(VII) Grigori Alexandrov și comedia cinematografică

Am în față o fotografie: tînărul Grigori Alexandrov, interpretul principal din primul spectacol montat de Serghei Eisenstein, în 1923, cu o piesă de Ostrovski. În frac și cilindru, cu o umbrelă japoneză în mină, Alexandrov execută un număr de circ: echilibristică pe sîrmă. Este primul document fotografic din cariera strălucită a celui ce avea să devină părintele comediei cinematografice sovietice. Drumul pe care l-a urmat a fost multă vreme strîns legat de activitatea lui Eisenstein: a fost asistent în cîteva din filmele realizate de genialul cineast, colaboratorul său la cîteva scenarii, realizator al unui film („Romanța sentimentală”) al cărui gir artistic Eisenstein, a acceptat, din prietenie, să-l subscrie. În 1934, întors de puțîn timp din Mexic și S.U.A., Alexandrov realizează prima comedie din seria celor care l-au făcut celebru: „Toată lumea ride, cîntă și dansează”. Urmează apoi „Cercul”, „Volga-Volga”, „Calea luminoasă”, „Primăvara”... (Dar Alexandrov nu este numai autorul comediiilor la care ne referim în aceste rînduri, ci și al unor filme ca „Întîlnire pe Elba”, „Compozitorul Glinka”, ca să dăm numai două exemple dintre cele mai reușite). Dat fiind că — bizuindu-se atît pe tradiția clasicilor literaturii ruse, a folclorului rus și a precedentelor filme comice din perioada de imediat după Revoluție — Alexandrov a creat comedia cinematografică sovietică, ni se pare util să-i facem cunoscută opera prin propriile sale cuvinte, propriile concluzii teoretice. Cu atît mai mult cu

cit publicul nostru cunoaște bine comediile sale care, în ultima vreme, au fost deseori reluate în sălile de cinematograf și la televiziune. Așadar:

„...un conflict de comedie se deosebește de un conflict de dramă nu numai în fond, ci și în formă, admitîndu-se în dezvoltarea atît folosirea convenționalului, cît și un complex de împrejurări neobișnuite... nu este obligatoriu ca în comedie evenimentele să se desfășoare „ca în viață”. Important este ca ele să se desfășoare după legile vieții”. (Pretextul comediei „Primăvara” este convențional, deznodămîntul de asemenea. Împrejurările sînt neobișnuite — administratorul care furnizează cineaștrilor utilajul institutului, academicienii care cîntă etc. — și relațiile eroilor cu mediul de asemenea. Sau: generozitatea oamenilor sovietici, ursa împotriva rasismului se dezvoltă în „Cercul” într-un conflict convențional cum practic în viață este neverosimil dar ele oglindesc o realitate autentică, evenimentele neobișnuite desfășurîndu-se după legile vieții. Aici rezidă realismul comediei cinematografice a lui Alexandrov).

Mai departe: „Exagerarea, caricaturizarea sînt mijloace de expresie artistică obligatorii pentru comedie”. (Întreaga poveste a competiției dintre cele două formații de artiști amatori în „Volga-Volga” este evident exagerată, însuși personajul central, birocratul Bivalov, este o exagerare, o hiperptofiere a defectelor birocratilor, exagerate sînt și acțiunile sale: Bivalov, de pildă, se află în birou și pen-

tru a da dispoziții birjarului său, care se află în curte, sub geam, folosește un telefon; telefonul nu funcționează și birjarul aude ordinul șefului care strigă în receptor, prin geam, cum era și firesc).

Mai mult decît atît: „Artistul are dreptul să prezinte în comedie un concurs de împrejurări care în viață este practic imposibil... În comedie și satiră fantasticul și grotescul constituie o demonstrare a ideii autorului, similară cu ceea ce în matematică se numește REDUCTIO AD ABSURDUM. Noi introducem în canavaua subiectului unei opere o ipoteză nefundată din punct de vedere al similitudinii exterioare cu viața și cu ajutorul ei dezvoltăm poziția în viață a eroilor noștri de comedie”. (Metafora proiectată în fantastic a fost folosită, de pildă, din plin, în „Toată lumea ride, cîntă și dansează”. Vacile se pudrau, boii beau din baterii de șampanie sau din acvarium, păsările erau așezate pe sirnele de telegraf ca pe o partitură, iar cînd una își lua zborul, zbură în sus și sunetul muzical corespunzător. Urmărirea lui Bivalov, de dansul tinerilor artiști se inscria și ea în aceeași conduită grotescă).

Apoi: „Umorul optimist (care caracterizează opera comică a lui Alexandrov n.n.). s-a oglîndit în creația artistică a poporului nostru... Forța umorului popular stă în optimismul lui...” (Inspirația din umorul popular este sesizabilă în toată opera comică a lui Alexandrov. Începînd de la aspectele formale, hiperbolele suculente, de pil-

Liubov Orlova în „Volga-Volga”

dă, pînă la conținutul uman propriu folclorului, în „Cercul”, în „Toată lumea ride, cîntă și dansează”, „Volga-Volga” alit tema cît și tratarea ei vădesc sursele de la care realizatorul s-a inspirat).

Cele de mai sus nu epuizează desigur desenul personalității artistice a lui Alexandrov. Ar mai fi multe de adăugat. Într-un post-scriptum la un amplu studiu despre comedia cinematografică Alexandrov adăuga: „Da. Am uitat să vă împărtășesc o idee importantă, nouă și originală...: comedia trebuie să abă și haz”. O misiunea simulată în acel studiu rămîne o glumă și privitor la opera sa: comediele lui Alexandrov stîrnesc totdeauna, și astăzi încă, hohotele noastre de ris.

Ion Barna

INSTANTANEE

ZILE DE IARNĂ

De cîtva timp, buletinele meteorologice sună cam la fel: „Vremea se menține geroasă, cu cerul variabil. Vînt slab (sau „slab pînă la potrivit”, sau „potrivit pînă la taro”... nuanțe în general greu sesizabile, fără ajutorul specialiștilor, de cetățeanul de rînd...), temperatura coborîtă”.

Neobișnuit de coborîtă... La Timișoara, într-o zi, — 37 de grade, la Cluj, într-o noapte, — 38 de grade, la Ploiești vre-o două zile — 26 de grade... Se știe, un val de frig s-a abătut asupra Europei. Englezii, de pildă, pretînd că de 300 de ani nu s-a mai înregistrat în țara lor așa ger.

Dar la Moscova, unde iarna, cu sau fără valuri de frig, nu e un oaspete insolit? Ei bine, la Moscova sînt (numai!) minus 25 de grade! (Cel puțin atîta a fost în ziua cînd fotoreporterul A. Makarov a surprins imaginile pe care le vedeți în pagina de față, așa încît redacția nu răspunde de schimbările survenite ulterior).

Co sînt, la urma urmei, minus 25 de grade? O veche zicală rusească spune că pe așa ger păsările cîd moarte din zbor. Dacă ne-ar înțelege graiul, porumbeii din Moscova ar ride însă de naivitatea omenească. Ei s-au orientat de minune găsindu-și un dormitor comun confortabil, civilizat: gurile de ventilație ale metroului. De acolo aduc corective moderna vechilor zicale.

Dar oamenii? E drept că umblă ceva mai grăbiți și poartă toți gulerele ridicate. În rest, însă, nu și-au schimbat felul de viață! Cel care obișnuiește să-și facă plimbarea zilnică în parcuri continuă să o facă, și băncile nu sînt niciodată pustii; cei care obișnuiește să consume delicioasa înghețată moscovită nu renunță la ea, găsind-o chiar mai... caldă; cei care nu trădează nici iarna înotul în aer liber taie, și pe minus 25 de grade, valurile călduțe ale bazinelor descoperite. Numai bazinul „Moskva” este asaltat zilnic de 6—7 mii de înotători.

Dar sporturile preferate rămîn totuși patinajul și schiul. Trenurile electrice duc zilnic în afara orașului mii de schiori: studenți, elevi, pensionari, oameni de cele mai diverse vîrste și profesii. Pentru acești sportivi au fost create baze speciale unde li se asigură masa și cazarea. În Uniunea Sovietică funcționează peste 300 de astfel de baze, iar a mai pune la socoteală taberele turistice-sanitare. În timpul vacanței de iarnă au fost deschise case de odihnă speciale pentru copii. În plus, aceștia și-au amenajat, pe cont propriu, pe unde au putut, derdelușuri de mină înția. Unul — chiar lângă zidul străvechi al Kremlinului.

Cer sănătos, zăpadă — patinaj, schi, săniuș. Moscoviții sînt foarte mulțumiți de iarna lor.

I. S.

Dragostea e dragoste...

Ce vă spuneam: nu renunță moscoviții la delicioasa înghețată...

Minus 25 de grade... E mult sau puțin?

Mai e nevoie de explicație?

—Și nici la siesta în parc!

po ei

DORINA
 1) Interpret
 filmul „71
 Cestnok
 „Lenin
 nele
 amfil
 dub
 Ve

CA SORIȚAU — Arad:
 Soriți să vi se publice adre
 și revistei „Tineretul lumii”,
 în limba română Piața Scin
 1, București. (Revista apare
 în multe țări) 2) Liudmilei Mar
 scrieți-i la studioul „Mosfilm”.
 Pentru rezolvarea problemei tre
 discuțați cu colectivul sta
 radiofonică din localitatea dv.
ANIA TÎMPEANU — Bucu
 gura soluție ar fi să-i tri
 care (evident, în limba
 „Lenfilm” din Le

Craiova:
 Maria

Adre
 Valia
 tutul p
 mater
 skaia
 tarskaia
 kov (stud
 gic) gorod Arza
 12. Gorkovskaia obla
 responda cu ei în limbile rusă, fran
 ceză sau engleză: Alexandr Hort
 (student la Institutul economic din
 Moscova). Moskva B — 292. 5-aia
 Ceriomușkinskaia ulița, dom nr. 4,
 korpus 1, kv. nr. 14.

Urechești.
 tuim să scrieți redacției ziarului
 „Medișinski rabotnik”, de unde pu
 teți obține informațiile de care aveți
 nevoie.

Ceramici

PLĂCUTE • UTILE • IEFTINE

SERVICII DE MASĂ,
 LICHIOR, CAFEA,
 E.T.C.

VASE DE FLORI ȘI
 BIBELOURI
produse de
**COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
 FAIANȚĂ & STICLĂ
 SIGHIȘOARA**

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA
 DE CALITATE SUPERIOARĂ

TARTINA
 MIXTA
 CREMA BUCEGI
 Unt
 Unt sport EXTRA
 Victoria
 Poiana
 Palinis

M.I.A. SIBIANA

Balante și bascule de la 1 kg la 200 tone,
 etalon tehnice, semiautomate și automate,
 romane și bascule vehicule. rutiere execută

Uzina „BALANȚA” Sibiu
 Calea Gusteritei Nr. 21-23,
 Telefon 6200, Serv. Vinzări 1035

Livrează orice cîntar

Întreprinderile se vor adresa cu comenzi direct la Uzina „Balanța” Sibiu. Pentru poduri bascule de 10, 15 și 20 tone, și bascule romane sau alte cîntare, gospodăriile de stat și gospodăriile agricole colective se vor adresa cu comenzi prin Întreprinderile de aprovizionare ale Consiliului Superior al Agriculturii.

La LOZ în PLIC
 se pot cîștiga numeroase premii în
BANI ȘI OBIECTE
 Cel de-al 11-lea AUTOTURISM a fost obținut
 de un colectiv de participanți din Cluj
**Jucați consecvent la
 LOZ în PLIC!**

Fabrica de articole din tablă
 Codlea — Brasov, telefon 146

Vinde din stoc disponibil:

- Tablă zincată 1x 700x750 m/m
- Curele din piele dim. 20,60,70 și 80 m/m
- Geam șlefuit pentru noptiere dim. 5x345x37,5 m/m
- Bureți din sîrmă 300 m/m
- Garnituri din piele „Nutring” de 120x96, 265x205, 290x250 m/m
- Plăcuțe Vidla sub 3 gr. buc.
- Perii circulare de 300 m/m

Cereți pretutîndeni
STOFELE DE CALITATE
LIBERTATEA
SIBIU

Bogat și variat
 sortiment de
 desene și culori

I.S.

După plebiscit

sta redact

In ajunul plebiscitului am fost invitat să vorbesc în Congres. Am stat de vorbă cu Zgomotosul Rio de Janeiro, care în ianuarie de patruzeci de grade, se potolise. Iar cele trei posturi de televiziune își terminaseră și ele emisiunile prin care-i chemaseră pe alegători să se prezinte a doua zi de dimineață la urne și să spună „nu“ sistemului parlamentar.

Un fir de telefon

Incepusem să-mi iau rămas bun de la gazda ospitalieră când deodată sună telefonul.

— Fiți, vă rog, atent — spunea un glas autoritar. La telefon, secretarul lui Brizola. Șeful m-a rugat să vă transmit că s-a hotărât împiedicarea plebiscitului. S-a aflat că toată povestea cu plebiscitul e opera ambasadei americane. Dat fiind că-i prea tirziu să mai amănăm referendumul, Goulart și Brizola recomandă stăruitor partizanilor să nu se prezinte mâine la vot. Șeful nădăjduiește că o să comunicați prietenilor și cunoscuților hotărârea forului conducător. Aveți vreo întrebare?

După ce a pus receptorul în furcă, deputatul a tăcut câteva clipe și apoi mi-a spus:

— E ultimul acord al campaniei desfășurate de Carlos Lacerda (guvernatorul statului Guanabara), Herbert Lewy (președintele partidului reacționar Uniunea națională democrată) și Ademar de Barros (guvernatorul recent ales al statului Sao-Paulo) și inspirată de Lincoln Gordon, ambasadorul S.U.A. în Brazilia. Vedeți ce abil a fost imaginat totul: cu referiri la popularul om politic Brizola, guvernatorul statului Rio-Grande-do-Sul, cu declararea plebiscitului ca operă a americanilor pentru ca să fie zădărnicit. Dar e puțin probabil ca cineva să cadă în cursa asta. Brazilienii știu că pentru S.U.A. plebiscitul nostru e ca un cuțit în inimă.

Deputatul a avut dreptate. Intr-adevăr, brazilienii știu ce eforturi a făcut și ce dolari a cheltuit ambasada americană din Rio de Janeiro pentru a zădărnici desfășurarea plebiscitului și a împiedica victoria lui Goulart.

Asupra unui singur lucru s-a înșelat cu totul amfitrionul meu. Telefonul care sunase în noaptea din ajunul plebiscitului în mii de case din Rio fusese departe de a fi cel din urmă acord. Ultima bătaie a gongului a fost opera guvernatorului Lacerda. Ziarele din ziua plebiscitului au publicat o declarație a lui Lacerda în care acesta afirma că nu va vota. În felul acesta el încălca o prevedere a Tribunalului electoral suprem care-i obliga pe toți brazilienii cu drept de vot să-și îndeplinească datoria cetățenească. Iar guvernatorul statului Guanabara îi chema pe partizanii lui să-i urmeze exemplul.

În aceste împrejurări a început duminică șase ianuarie plebiscitul din Brazilia. Înainte, însă, de a arăta cum s-a desfășurat referendumul referitor la regimul de guvernare a țării — parlamentar sau prezidențial — și care au fost rezultatele lui, să ne oprim mai circumstanțial asupra evenimentelor care au precedat ziua de șase ianuarie.

Ca într-un roman polițist

Uneori, evenimentele se desfășurau în ritmul unor romane polițiste. Într-o zi, în zori, la statul major al poliției politice din Guanabara s-a dat alarma. Într-un iureș sălbatec mașinile poliției au pornit să străbată străzile orașului. Se vorbea despre descoperirea unui complot antistatal. După câteva ore, pline de praf, mașinile s-au întors în oraș cu „prada”. Un comunicat al poliției arăta că aceasta izbutise să prindă și să facă inofensiv un primejdios criminal care transporta „arme de proveniență cubană” pentru ligile țărănești. Ca o „dovadă” cum nu se poate mai convingătoare se spunea că răufăcătorul era comunist iar armele fuseseră împachetate în ziare comuniste. Drept care publicațiile de extremă dreaptă de soiul lui „O Globo” și „Estado do Sao-Paulo” au conchis în cor: „Cum mai poate fi vorba de plebiscit când țara se află în ajunul unei răscoale armate comuniste?”

Ce e drept, în scurt timp s-a stabilit că „criminalul” n-avea nimic de-a face cu Partidul Comunist iar „armele de proveniență cubană” găsite asupra lui se mărgineau doar la un revolver antedeluvian și o armă de vânătoare veche și ruginită. Mai mult, serviciul secret al armatei, aflat sub controlul guvernului federal, a declarat că guvernatorul statului Guanabara pregătea sub masca anticomunismului o lovitură antiguvernamentală. În felul acesta a fost demascată planul reacțiunii interne de a provoca dezordine în ajunul plebiscitului.

Apoi au intrat în funcțiune alte forțe, externe. Ca la comandă, în presa burgheză din S.U.A. au apărut articole care invinuiu Brazilia de toate păcatele posibile. Principala temă a propagandei antibraziliene era că Brazilia ar fi căzut sub dominația politică a comunistilor, că se află în ajunul unui faliment economic și că dintr-o clipă în alta urmează să se declanșeze un crah finan-

ciar. Și toate acestea la putere s-ar afla paganda antibrazilienilor și revistele ferință de presă Brazilia cu un o singură pagină cealaltă.

În sfârșit, de a „dă” tină. Discuția ratat trei te aceste mași a dintelu aceste imbrun va schi nă, va rea rela țările s „ordine” iași com Goulart tr-un „d oaspelui nu putem că lucrurile întocmai. Dar cert și anume convorbirea cu Goulart Kennedy și-a bat planurile și în loc rămână două zile în Brazilia a plecat imediat. După care presa americană a înțefit și mai mult campania împotriva Braziliei.

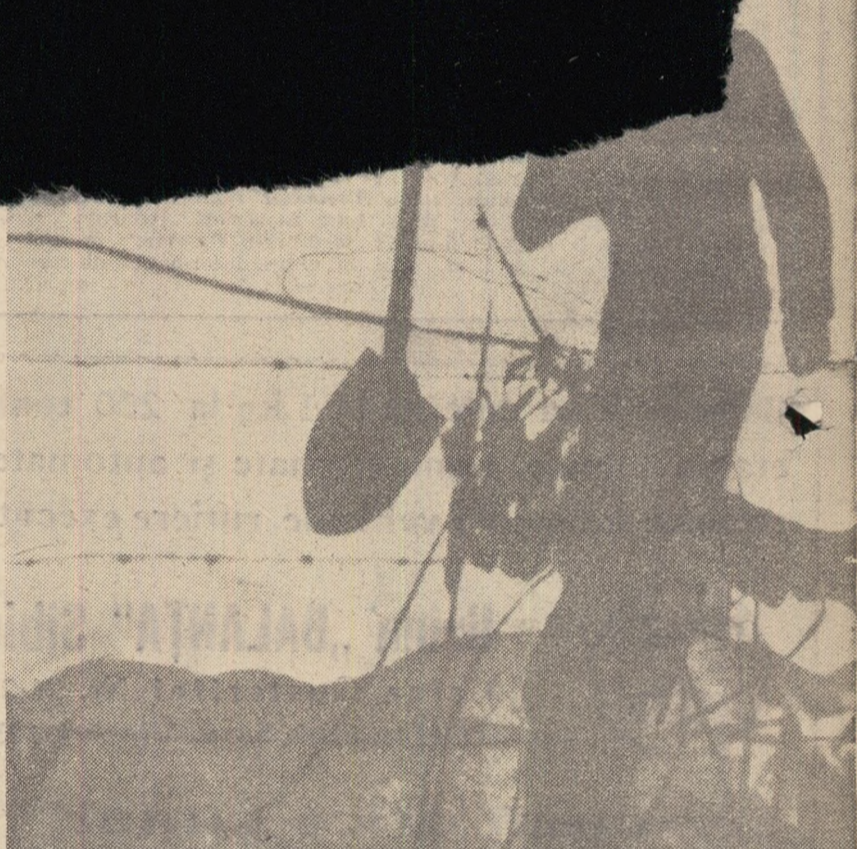
Dar să vedem de ce natură era plebiscitul împotriva căruia se coalizaseră dușmanii interni și externi ai Braziliei. Cititorii își amintesc, desigur, că în septembrie 1961 forțele reacționare au fost silit să accepte numirea lui Goulart ca președinte. Cu toate acestea, ele au obținut adoptarea unui așa numit amendament la Constituție care răpea președintelui o mare parte din prerogativele sale. La șase ianuarie alegătorii au trebuit să răspundă dacă aprobă acest amendament.

Organizațiile democratice și reprezentanții cei mai progresiști ai burgheziei naționale acordau plebiscitului o mare importanță nu numai pentru că el trebuia să repună președintele în deplinătatea puterii sale executive. Era vorba de ceva mai mult: cuvântul „nu” care însemna sfârșitul sistemului parlamentar trebuia să însemne și un „nu” spus inflației, scumpirii vieții și dominației imperialiste. În același timp cuvântul „nu” trebuia să însemne un „da” spus industrializării țării, creării de noi întreprinderi de stat de tipul lui „Petrobras” și a combinatului metalurgic de la Volta-Redonda, naționalizării societăților străine, unei reforme agrare radicale, apărării libertăților democratice, dezvoltării comerțului cu țările socialiste, unei politici externe independente.

Acum plebiscitul ține de trecut. El s-a desfășurat în liniște, fără ciocniri. Patrurile militare postate la toate centrele de vot au rămas inactice toată ziua, sub arșița tropicală, căci reacțiunea n-a cutezat să recurgă la provocări. Brazilienii au aruncat buletinele în urne cu un sentiment de mare răspundere. Mai bine de trei sferturi din populația cu drept de vot a participat la plebiscit. Aproximativ 80 la sută a spus „nu”. Ziarul „Novos Rumos”, organ al comunistilor brazilieni, a socotit rezultatele plebiscitului ca o lovitură nimicitoare dată reacțiunii.

Tara așteaptă să se treacă la fapte

Partizanii lui Goulart declară că țara nu mai poate aștepta, că trebuie să se treacă neîntârziat la pregătirea principalelor reforme, la realizarea primului plan trienal de dezvoltare economică și

Muncitor de pe o plantație de cafea.

internațional, de Banca de dezvoltare panamericană și de alte organisme ale capitalului monopolist american.

Dar nici Statele Unite nu stau cu brațele încrucișate. De parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, ele continuă să joace rolul ipocrit de „salvator al Braziliei”. Recent s-a anunțat că „inimoiși filantropi” de la Washington au acordat Braziliei un împrumut de 30 de milioane de dolari. Imediat s-a aflat, însă, și că acest credit va fi înghițit în întregime de plata dobânzilor pentru vechea datorie a Braziliei față de Statele Unite. Iată cum arată în realitate „filantropia” americană.

Aceasta este Brazilia de după plebiscit. Ea a trecut de încă un obstacol într-o luptă grea. Răstimpul de 18 luni de instabilitate și crize politice început de dată cu demisia lui Quadros a luat sfârșit. Joao Goulart are în față-i 36 de luni de guvernare, luni care vor arăta dacă președintele Braziliei, lider al Partidului Muncii, dorește într-adevăr realizarea de reforme administrative, sociale și economice. Înainte, Goulart putea să afirme că Congresul reacționar îi pune piedici, acum, însă, președintele are mâinile libere. Viitorul va arăta dacă are de gând să-și respecte angajamentele asumate față de popor. Dar oricum, Brazilia a dobândit o mare victorie și toți brazilienii conștienți fac acum totul spre a o consolida.

B. Poleakovski